

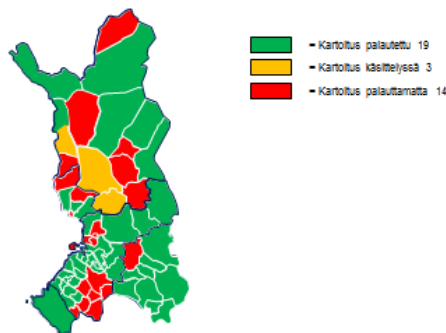
Pohjois-Suomen sosiaalihuollon tiedonhallinnan työpajan kooste

1. Työpajan tausta ja tavoitteet

Pohjois-Suomen sosiaalihuollon tiedonhallinnan Kansa valmistelutyö on käynnistynyt koordinaatioryhmän 12.6.2015 pitämän Kickoffin myötä. Valmisteluryhmää ei ole virallisesti asetettu, mutta työhön on osallistunut sitoutuneesti edustaja jokaisesta maakunnasta. Kiitos tästä työstä kuuluu jokaiselle. Ryhmää on vetänyt erikoissuunnittelija Tellervo Alanära THL/Operista. Valmisteluryhmä on pitänyt vuoden aikana kokouksia yhteensä 11 kpl. Yhteysenkilöiden työpajoja on pidetty 2 kpl, ensimmäinen 6.10.2015 ja toinen 8.6.2016. Lisäksi Kansa-koulu hanke järjesti Pohjois-Suomessa koulutuksen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalaista ja sen toimeenpanoon liittyvistä kysymyksistä 18.2.2016.

Vuoden aikana on saatu kerättyä jokaisesta Pohjois-Suomen alueen kunnasta tai kuntayhtymästä yhteysenkilöt kuntien sosiaalihuollon Kanta-liittymisen toimeenpanon varmistamiseksi. Valmisteluryhmä on laatinut organisaatioille sosiaalihuollon tiedonhallinnan asiakirjojen kartoitus - excelin, jonka tarkoituksena on helpottaa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiota hahmottamaan omien asiakirjojen ja palveluprosessien nykytilaa suhteessa tulevan Kansa-hankkeen täytäntöönpanoon. Kartoitus toimitettiin kuntiin ja kuntayhtymille 14.4.2016. Toukokuun loppuun mennessä kartoituksen oli ehtinyt laatia 50 % alueen organisaatioista.

Pohjois-Suomen sosiaalihuollon kuntakartoitus palaute toukokuussa 2016

Kuva 1. Kartoitustulos

Työpajan tavoitteena oli selkeyttää ja hahmottaa nykytilakartoituksen avulla, mitä sosiaalihuollon tiedonhallinnan Kansa toimeenpano tarkoittaa Pohjois-Suomessa ja sopia sen perusteella jatkotoimenpiteistä, joilla voidaan tukea yksittäistä organisaatiota ko. valmistelutyössä. (esitys liitteenä 1.)

2. Kansallisen toimeenpanohanke Kansa

Kehittämispäällikkö Maarit Rötsä alusti työpajaa vastaamalla organisaatioita askarruttaviin kysymyksiin. Sosiaalihuollon asiakasasiakirjat viedään Kanta-arkistoon tietosisältöjen laajenuksena. Tieto on tallennettava kansallisesti yhtenäisten rakenteiden mukaisesti ja organisaatioin on otettava käyttöön valtakunnallinen yhtenäinen toimintamalli. Tällä varmistetaan tiedon saatavuus yli organisaatorajojen ja asiakkaiden omien asioiden hoitaminen myös Omakanta-palvelun kautta.

Valmistelutyön voi alkaa tutustumalla säännöllisesti valtakunnallisen ohjeistuksen julkaisuihin. THL on antanut määräyksen [1/2016](#) sosiaalihuollon palvelutehtävien luokituksista. Luokitukset on päivitettävänä koodistopalveluun. Luokituksen hyödyntämisoapas ja toimintamallien kuvaukset saadaan loppusyksystä. THL antaa uuden määräyksen 1.1.2017 mennessä tietosisällöistä ja käyttöoikeuksista. Yleiskuvaus tulee kertomaan, mitä I-vaiheessa tarvitaan.

Kela on aloittanut sosiaalihuollon asiakirjarakenteiden mukaisen tietojärjestelmätoteutuksen. Testiympäristö avautuu Q1/2017. Pilottiasiakkaat voivat ottaa sosiaalihuollon asiakirjojen tallennuspalvelun käyttöön 1.2.2018 alkaen. Palvelu avautuu muille sosiaalihuollon organisaatioille kesäkuun alusta 2018.

I-vaiheen liittymisen yhteydessä tallennetaan Kanta-palveluun voimassa olevat aktiiviasiakirjat, joiden metatietoihin on liitetty tehtävä ja palvelunjärjestäjä. Organisaation soterekisteritiedot päivitetään koodistopalvelimelle. Henkilökunnalle tilataan ammattilaisten sote –varmennekortit vuoden 2017 aikana, jolloin myös Valviran ammattirekisteri avautuu. Asiakirjat tallennetaan palvelutehtävittäin huomioiden käyttöoikeudet yhteen rekisteriin. Lisäksi järjestelmässä tulee olla käyttöloki-ominaisuus. Järjestelmän tulee kyetä muodostamaan asiakkuuksia ja asioita sekä mahdollistaa käyttölokien hallinta. Asiat tulee avata ja päättää. Organisaation tulee hankkia tallentava järjestelmä, joka toteuttaa toiminnallisuudet siirtää vanhoista järjestelmistä asiakirjat Kanta-arkistoon. Lisäksi liitettävä järjestelmä, jolla organisaatio voi liittyä Kanta-palveluihin asiakirjojen hakua ja tallentamista varten. Organisaatio voi siis itse päättää, haluaako se vain tallentaa vanhat asiakirjat vai myös hakea tietoa sen hyödyntämiseksi. Vanhoja ei-aktiivisia asiakirjoja ei kannata kustannussyistä skannata, mutta aktiiviset on syytä siirtää Kanta-palveluun, koska arkistolaitoksen päätöksen mukaan pysyvässä säilytyksessä oikeus on vain Kanta-arkistolla (esitys liitteenä 2).

Tällä hetkellä Kansa-koulu hanke valmistautuu asiakirjojen rakenteisen kirjaamisen valmentamiseen syksystä alkaen. THL tukee määrittelytyössä järjestelmätoimittajia säännöllisillä työpajoilla. Mukana ovat ainakin CGI, Tieto ja Abilita.

3. Kuntien nykytilakartoitus

Merja Hauhtonen peruspalvelukuntayhtymä Kalliosta kertoi alustavan yhteenvetokoosteen nykytilakartoituksista. Kartoituksella haluttiin siis auttaa organisaatiota arvioimaan omaa vastaavuuttaan kansallisiin asiakirjoihin ja samalla saada alueellinen kuva työn laajuuden selvittämiseksi koko Pohjois-Suomessa. Asiakirjojen sisältöön eikä rakenteeseen ei puututtu. Jo lomakkeen laatimisen yhteydessä tunnistettiin se osin puutteelliseksi valmisteluvaiheessa olevien kansallisten määritysten vuoksi. Keskeisenä oli asiakirjojen luonti- ja tallennusväline sekä asiakirjojen nimet ja laatiminen yleensä..

Sosiaalihuollon ATJ- ja PTJ-järjestelmät Pohjoisen Erva-alueella

	Kainuu	Muonio	Salla	Sodankylä	Inari	Tornio	Keminmaa	Kuusamo	Talvalkoski	Oulunkaari	Kempele	Tymvä	Lümlä	Oulainen	Rahe	Katjoki	Kallio	Kokkola
Ikkäiden palvelut	Koti palvelut	TE	PC/MU/X	KE/SE			PE/H/SH/A	TE/KE/H/A	TE/SE	TE/PE	TE/KE	PC/A/ME	TE/H/RS	KE/H/A	TE/ME	PC/PE/X	KE/TE/H/FR	
	Omishoidon tuki	TE	PC/MU/X	SE			PE/H/CH/A	TE/KE	SE	TE	TE/KE	PC/A/ME	SE/H/RS	KE/H/A	TE/KE/PC	PC/PE/X	KE/RS/X	
Lapsiperheiden palvelut	Sosiaalipalvelut muut	TE/PC/MU	PC/MU/X	KE/SE/MU			PE/X	TE/SE/MU	SE	PC/TE+SE/MU	SE/MU	PC/ME+X/MU	SE/H/MU	KE/MU	TE/KE/MU	PC/PE+X/MU	KE/MU/X	
	Kasvatus- ja perheneuvonta				PE	X		SE		?		ME	SE/TE?	TE+X	TE	PC/PE+X	TE+X	TE/SE?
Lastensuojelu	Kotoutumisen edistäminen				SE			SE		PC				PC/X	PC	PC		AB
	Koulun sosiaalityö							SE	MU	PC/SE			SE			PC		SE
Perheolueidelliset palvelut	Toimeentulotuki	PC	PC		SE+X	SE	PC	SE	SE	PC/X	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE+X	AB/PC
	Sosiaalipalvelut muut		PC/MU/X		SE+X	SE+X	PC/X	SE/MU	SE	PC/X/MU	SE/MU	PC/X	SE/MU	PC/X/MU	PC/MU	PC/MU/X	SE+X/MU	AB/PC
Päihdehuolto	Lastensuojelu yhteiset	PC			SE+X	SE	PC	SE	SE	PC	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE	AB/PC
	Lastensuojelun perheyö				SE	SE	PC	PC/X	SE	SE	PC	SE	PC	SE	PC/X	PC	PC	SE
Työikäisten palvelut	Lastensuojelun avohuolto	PC			SE	SE	PC	PC/X	SE	SE	PC	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE
	Lastensuojelun sijaishuolto	PC			SE	SE	PC	PC	SE	SE	PC	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE
Vammaispalvelut	Lastensuojelun jälkihuolto	PC			SE	SE	PC	PC	SE	PC	SE	PC	SE	PC	PC	PC	PC	SE
	Sosiaalipalvelut muut		PC/MU		X	SE+X	PC/X	PC/X	SE	PC	SE/MU	PC/X	SE/MU	PC/X/MU	PC/MU	PC/MU/X	SE/MU+X	AB
Ohjelmistot	Adoptioeuvonta	PC	PC		X	X				PC	X	PC	SE	X	PC	PC	X	
	Isyyden selvittäminen	PCE	PC		SE+X	SE+X	PC	SE	SE+X	PCE	SE	PC	SE	SE	PC	PC	X	
Vammaispalvelut	Lapsen elatusavun vahvistaminen	PCE	PC		SE+X	SE	PC	SE/MU	SE	PCE	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE+X	
	Lapsen huollon ja tapauskohtaisen turvaamisen	PCE	PC		SE	SE	PC/X	SE	SE	PCE	SE	PC/X	SE	PC/X	PC	PC	SE+X	
Ohjelmistot	Elatusavun vahvistaminen	PCE	PC		SE+X	SE	PC/X	SE	SE	PCE	SE	PC	SE	PC	PC	PC	SE+X	
	Puolison elatusavun vahvistaminen								SE	SE			X					
Ohjelmistot	Perheasioiden sovittelu							SE	SE					SE	TE			
	Sosiaalipalvelut muut	PC	PC/MU		X	SE	PC/X	PC/X	SE	PC	SE/MU	PC/X/MU	SE	PC	PC/MU	PC/MU/X	X	
Ohjelmistot	Päihdehuolto				SE	SE/TE?	PC	TE+SE	TE+SE	PC	SE	PC	SE/TE?	TE	TE	PC	TE	TE
	Sosiaalipalvelut muut	PC			SE+X	SE/TE?	PC/X	TE+SE	PC	SE/MU	PC/X/MU	SE/TE?	TE	TE	PC	PC/MU/X		TE
Ohjelmistot	Sosiaalipalvelut muut	PC			SE	SE	PC/MU	SE/MU	SE+X	PC	SE	MU/X	SE	PC/MU/X	PC/MU	PC	SE/MU	AB/PC
	Sosiaalipalvelut muut	PC/X	PC		SE+X	SE	PC/X	SE	SE	PC/X	SE	PC	SE	PC/X	PC/X	PC	PC	SE+X
Ohjelmistot	Sosiaalipalvelut muut	PC/X	PC/X		SE+X	SE	PC	SE+X	SE	PC	SE/MU	PC/X/MU	SE	PC/X/MU	PC/MU	PC/MU/X	SE+X/MU	AB/PC
	Sosiaalipalvelut muut	PC	PC	SE	SE+X	SE	PC	SE+X	SE	PC	SE	PC	SE	PC/X	PC/X	PC	SE+X	AB/PC+X
Ohjelmistot	Kelitysvammaisten erityishuolto	PC	PC	SE	SE+X	SE+X	PC	SE+X	SE+TE	PC	SE	PC	SE	PC+H+X	PC/X	PC	SE+X	AB/PC+X
	Sosiaalipalvelut muut	PC	PC/MU	SE/MU	SE+X	SE+X	PC	SE+X/MU		PC/X	SE/MU	PC/X/MU	SE	PC/MU	PC/MU	PC/MU/X	SE/MU+X	AB/PC+X

X = ei ohjelmaa (paperinen käsin tai koneella)

Kuva 2. Sosiaalihuollon ATJ- ja PTJ-järjestelmät Pohjois-Suomessa

Kuva osoittaa eri värein, miten moneen eri järjestelmään asiakirjat on tallennettu saman palvelutehtävän, palvelun ja jopa saman palveluprosessin tuottamiseen. Kartoituksessa tunnistettiin 16 eri tietojärjestelmää, word, asiakkaan omat lomakkeet sekä paperiset muistiinpanot tai suullinen ilmoitus. Asiakirjojen nimet poikkeavat huomattavasti kansallisista ja myös organisaatioiden välillä. Kaikissa prosesseissa ei syntynyt asiakirjoja ja ne poikkesivat paljon toisistaan. Liitteenä Merjan laatima kooste tuloksista, joista esimerkkinä dialla 9-13 vammaispalvelut. Kartoitus nosti paljon kysymyksiä, joiden selkeyttämiseksi ja tarkentamiseksi toivotaan jatkovalmisteluja ja ohjausta niin kansalliselta kuin alueelliselta taholta. (esitys liitteenä 3.)

4. Työpajojen yhteenvedot

Lapin ja Länsi-Pohjan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntien omien työpajojen yhteenvedot (esitys liitteenä 4.): I-vaiheen käyttöönottopäätöksiä ei vielä ollut hallinnollisesti yhdelläkään. Muutama organisaatio oli kiinnostunut asiasta, mutta hyvin monille asia oli vielä uusi, koska siihen liittyvät resurssitarpeet ei oikein ollut vielä tarkasti tiedossa. Keskustelun perusteella suurin muutos tuntui olevan, että paperinen arkisto häviää ja tietojen käytettävyyteen tulee parannusta. Muutos aiheuttaa kyllä organisaatioissa paljon toiminnallisia muutoksia. Työ tulee vaatimaan paljon työntekijöiltä uuden oppimista sekä vanhasta pois oppimista. Koettiin, että paljon on tehtävää työtä kunnissa ennen kuin asiakirjat saadaan kansallisen vaatimusten mukaiseksi. Kartoitus jo tuntui työläältä, mutta se koettiin kyllä jo tässä vaiheessa hyödylliseksi.

Alueellinen yhteistyö koettiin järkeväksi jatkaa, jotta saataisiin ajantasaista tietoa valmistautumiseen. Toivottiin lisää terveydenhuollon ja erityishuoltopiirien kanssa tehtävää yhteistyötä. Alueellinen koordinaatiotyö koettiin tärkeäksi.

Todettiin, että osa järjestelmätoimittajista omaa osin hyvät valmiudet jo nyt eräiden asiakirjojen, prosessien ja käyttöoikeuksien määrittelystä ohjelmallisesti Kansa-hankkeen ja SHL mukaisesti.

Kunnat toivoivat selkeitä askeleita valmistelutyöhön. Lapin työpajassa kuultiin, että valmistelua voidaan edistää mm. sosiaalihuollon ammattihenkilöstön ammattioikeuksien päivittämisellä Valvira-rekisteriin, Sote-organisaatiorekisterin suunnittelulla, asiakasasiakirjalakiin (254/2015) tutustumalla¹, paperiarkiston siistimisellä ja seulonnalla sekä arkistonmuodostussuunnitelman työstämisellä, mikäli se vielä puuttuu. Työpajassa tuli myös esille kysymys paperiasiakirjojen siirtämiseksi sähköiseen muotoon esim. skannaamalla ne järjestelmään tai ottamalla käyttöön ohjelmistossa olevat ominaisuudet asiakirjojen laadintaan. Organisaatioissa olisi hyvä miettiä, olisiko hyödyllistä skannata paperiset aktiiviasiakirjat järjestelmään sovitusta päivästä alkaen, mikäli paperisia asiakirjoja vielä syntyy. Näin varmistettaisiin asiakirjojen tallentuminen kansalliseen arkistoon.

THL tulee määrittämään ja tarkentamaan yhdessä Kelan kanssa edelleen Kantaan siirrettävien dokumenttien metatietoja, joita at-järjestelmän tulee tuottaa. Tieto Oyj toimittaja arvioi, että esim. lisäpiirre, jolla asiakirjat voidaan järjestelmiin siirtää, on järkevä ottaa tuotantoon. Pdf-

¹ <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150254>

muodossa olevia asiakirjoja voidaan siis liittää järjestelmiin jo tälläkin hetkellä. THL ei sitä edellytä, mutta sillä olisi vaikutusta organisaation prosessien ja asiakirjahallinnon tehostamiseen.

Työpajassa esitettiin lisäksi toive järjestää alueellisia tilaisuuksia, joissa tietojärjestelmätoimittajat esittelisivät nykytilannettaan ja roadmap ajatusta kehittämistyöstään ohjelmistojensa näkökulmasta. Toimittajayhteistyötä tiivistetään syksyllä helpottamaan organisaatioita näkemään etenemisen mahdollisuudet ja valmistautuminen Kanta-palvelun käyttöönottoon.

5. Jatkotoimenpiteet

Sovittiin, että kuntakartoituslomakkeiden kokoamista jatketaan syksyyn saakka. Organisaatiota pyydetään toimittamaan valmistunut kartoitus THL:lle osoitteeseen tellervo.alanara@thl.fi. Tulosten käsittelyä jatketaan syksyllä. Tulosten jatkotyöstämiseen osallistuvat POSKE:n, ISO:n ja SONet BOTNIA:n aluekoordinaattorit. Merja Hauhtonen kutsuu ryhmän koolle keskustelemaan tulosten jatkokäsittelystä. Tavoitteena on saada Sontikka seminaariin esitys 22.9 Pohjois-Suomen tilanteesta. Alueyhteistyötä jatketaan syksyllä erillisen aikataulun mukaan.

Jakelu: Työpajaan osallistujat

Litteet 1-4

Koosteen kirjasi Pohjois-Suomen sosiaalihuollon tiedonhallinnan valmisteluryhmä